

NÉPBARÁT.

Vasárnap január 13-án.

1850.

Még jöni kell, még jöni fog
Egy korszak, mely után
Buzgó imádság epedez
Százerek ajakán
Förösmarty.

Tartalom. Münzer Tamás. — A czivakodó testvérek. — Az aranyvilág. — Hány hét a világ?

Münzer Tamás.

Három száz s egynéhány évvel ezelőtt, nagy figyelmet ébresztett volt Németországban és egyebütt is a lelkiismeret hit dolgáiban szabadságának hirdetése. Ez a szabadság pedig rosszul értve, mint egyéb dolgokban is meg szokott történni, némelyeknek eszét kifizsamította és sokakat félrevezetett. Hübér alatt élt akkor a földnépe mindenütt, s azon házért és földért, melyet használt, szolgálattal fizetett a földesurnak. Vadászat, halászat a birtok természeténél fogva tilalmazva, értelmesség s mivelődés dolgában pedig a nép azon időhez képest is kicsiny mértékben vala részesedve.

Ilyen körülmények között állott elő Münzer Tamás — egy nem minden tanulás nélküli, de ábrándozó (fanatikus) ember; a ki különösen a sváboknak azt hirdetvén, hogy ő a szent lélek által világosított fel a bibliának helyes magyarázására, így kezdte őket tanítani: „A Krisztus lett váltság minden emberekért, és szabadokká kívánta tenni az ő hiveit.“ És ebből azt következtette, hogy többé a földesuraknak is szolgálattal nem tartoznak az emberek. Továbbá felolvasta Mózesből az első pár ember teremtetésének historiájából ezen szavakat: „Meg-

áldá isten őket és mondá: töltsétek bé a földet és hajtsátok azt birodalmatok alá, és uralkodjatok a vizeknek halain, az égnek repeső madarain, a földnek minden állatain; ime adtam néktek minden maghozó füvet és gyümölcsstermő fát, hogy legyenek néktek eledeleitekre.“ És már ezen szavakat Münzer mire értelmezte, s a nép is örömet miként értette?! Szabad a vadászat! szabad a halászat! övék a gabona termő föld! övéik az erdők is, s ezeknek birtokába tettelegesen is kezdték bétenni magukat a sváb helységek.

Vártok-é alkalmazást polgártársak! Nem egy ábrándozó ember csalfa magyarázata, hanem a két magyar hon országgyűlése s a földbirtokosság képvisellete mondotta azt ki szinte két évvel ezelőtt, hogy az urbéressek, kik addig azon ház és föld bérébe, melyet használtak, szolgálattal tettek, ezen ház bér fizetésétől szabadokká, az eddig urbéres földnek s háznak birtokosivá, s a házában polgáiraivá lesznek; ugyanekkor a nemzet becsületének lekötése mellett megígértetvén, hogy az eddigi földbirtokosoknak illő váltság fizettetik. A felség kegyeimes helybenhagyását adta rá, s több fels. rendeleteiben is ismételve biztosította a földnépét arról, hogy ő szabad a robottól, hogy ő polgára a

honnak; valamint a földbirtokos nemest, ki oly példátlan nagylelkűséggel tette a nagyszerű áldozatot, megnyugtatta az iránt, hogy kára meg fog téríteni.

Ily véletlen, váratlan s a historiában páratlan felszabadulás mi érzéseket támasztott a népben, mi eredményeket s törekvéseket mutathat jelenleg is?! Hazánk magyar megyéinek útazói! kössétek bé szemeiteket, hogy ne lássátok a földig lerontott városokat, s a nagyszerű áldozatot tett birtokosoknak feldult hajlékait; ne lássátok a halomra gyilkolt védtelen ártatlan honfiaknak, nőknek s gyermekeknek szétszórt tetemeiket! Tatárok pusztításának, vandalok dúlásának nyomai látszanak mindenütt; s a kormány erős kezeinek védelme alatt is a mások sajátjára törő követelések és erőszakos tények nem akarnak szünni jelenleg is. Mint Münzer idejében a sváb helységek, úgy kiáltják hazánkban is sok falvak: miénk az erdő! s romboló kezekkel pusztítják is; mieink a curialis telkek! s a legfelsőbb rendeletek daczára is a saját birtok szentségét sok helyeken tisztelni nem akarják.

Avagy, ha voltak is e népfajnak Münzer Tamásai, kik a szabadság csalfa értelmezésével félrevezették: nem lehetne-e már várni az árviznek árkába térését? Nem lehetne-e remélni papok és a nép értelmesei helyreigazító szavuknak csendesítő sikerét? Nyissák föl papjaik a szent könyvet, s onnan az ős törvényadás táblájáról olvassák ki az illető czikkeket: Ne ölj! Ne lopj! Világosítsák az értelmesek minden alkalmas időben és helyen a népet, hogy a polgári társaságnak két szentsége van: s z e m é l y é s b i r t o k b á t o r s á g. Ezért gyűltek társaságba az emberek, s csak addig boldogok, míg ezen jogok tiszteletben tartatnak.

Szerencsétlen vége lett M. Tamásnak s az általa föllázított pórnépek. És vajjon a rossz cselekedőkkel volt-e valaha, s lehet-e ezután is tartós csendességök? Az igazsá-

gos munka és okos takarékoság megszerzik kinek kinek házában az elégséget, s ennek tartósságát biztosítják: ellenben a példabeszéd s tapasztalat szerint, ebül gyűlt szerdeknek ebül kell elveszni. Az igaz keresztény szeretet és jó erkölcsök gyakorlása pedig házán kívül is közbecsültetést szereznek a csendes életü s józan eszű polgárnak. Polgártársak! fontolgassátok tehát ezen igazságokat és kössétek sziveitekre!

A czivakodó testvérek.

Mindenki ismeri azt a szép mesét, melyben egy haldokló öreg apa fiainak egy csomó veszszőt ad, hogy törjék össze, ez által akarván nekik megmagyarázni, minő tetemes erőt ad a tökéletes egyesség. Mig a veszszőszálak együtt vannak, a fiak hasztalan próbálják, el nem törhetik, mihelyt azonban a csomót megoldják, az egyes szálakat minden legkisebb erőmegfeszítés nélkül összeroncsolják.

Ez a mese biz egy kissé régicske, mert nekem legalább szegény apám úgy beszélte, mint a kit a nagyapja tanított volt rá legelsőbben, s még az öreg ur is ki tudja, kitől tanulta. De az igazság soha sem vénül meg, sőt majd minden esztendővel ujja születik; szintugy ez a régi tanúság ezelőtt egy pár évvel Paris városának egyik békebírósa előtt, az igaz hogy egy kissé más alakban, de ismétlődött.

Négy testvér jelent meg a békebíró előtt, s következőleg adá elő panaszait:

Első testvér. Nekem öcséimen pénz-követelésem van; a közelebbi múlt husvétkor elhunyt apámról maradt örökségemből tartoznak nekem.

Második testvér. Hisz te is tartozol nekünk.

Harmadik testvér. Ti mindketten tartoztok nekem.

Negyedik testvér. Mi mindnyájan tartozunk egymásnak.

E furesa vádra a teremben általános kacaj támadott. Végre a bíró megszólala.

Ez csodálatos egy per. Hanem lássuk, beszéljen legelőbb az idősebbik testvér.

Első testvér. A dolog így áll: Ez előtt négy évvel mink négyen özszevesztünk, még pedig úgy, hogy azóta egyikünk sem szólt a másikhoz. Szegény megboldogult apánk sokszor próbált kibékíteni bennünket, de biz a szegénynek nem sikerült. Halálos ágyában azonban mind a négyünket maga elébe idézett és így szólt: „Ti egymással csak nem akartok kibékülni — nó hát kényszeríteni foglak rá benneteket. Tudjátok meg, hogy kevés vagyontokmóról oly móddal rendelkeztem, miszerint egymással kibékülni kénytelenek legyetek. Elkülönözve semmit sem fogtok örökölni, egyesülve pedig csekély örökségtöket kész pénzben kapjátok kezetekhez.

Bíró. S ugyan micsoda módon próbálta édes apátok ezen ígérétét bétölteni?

Második testvér. A jó öreg halála után — isten nyugossa meg szegényt — mindnyájunknak egy egy bépecsételt levelet kézbesítettek. S mi volt a levélben? Egy darabka papiros, melynek külön vála semmi értéke; de ha mind négyünkét özszeteszük, teljes becse van.

Bíró. S mikép lehet az?

Harmadik testvér. Apánk 1000 frankot hagyott nekünk, hogy egymás közt egyenlőleg öszszuk fel. Igen de mit tett? Pénzét egyetlen ezer frankos bankóvá váltotta, a bankót meg négybe vágta s a bépecsételt levélben mindegyikünk egy egy ilyen bankódarabot hapott.

(Átalános nevetés és helyeslés.)

Negyedik testvér. Mivel már egy ilyen bankódarabnak magára semmi értéke, s a testvérség közül a kibékülésre az első lépést egyik sem akarta megtenni, most azért jöttünk ide ön elébe, hogy ön rendelkezék a négy bankódarab özszeállítása felől; mert mint a bíró ur is bölcsen tudja, a

bank minden rongyos bankót felvált, ha az ember minden darabját elő tudja mutatni, s a darabok illenek egymáshoz.

Bíró. Én ebben az ügyben semmit sem rendelek, semmit sem intézkedem. Ez nem az én bíróságom eleibe tartozik. Gyermekek! itt egyetlen bírátok megboldogult apátok, ki ez okos feltalálása által akarta néktek kézzel foghatóvá tenni, mennyire elkerülhetlen szükségesek vagytok egymásra nézt. Értsétek meg egymást, egyeztetek meg egymás közt; hisz ti nem rossz szívűek, csak önfejűek vagytok. Ugy-e bár egymást nem gyűlölitek?

A négy testvér. Nem, nem, nem!

Bíró. Nó hát gyermekek, kiknek ereitekben ugyanazon vér foly, kik ugyanazon apai ház fedele alatt növekedtetek, adjatok kezet egymásnak, öszszátok meg egymással e rövid életben számotokra kimért örömöket, mint e bankjegy értékét, melynek becset csak a ti egyességtök adhat, különvála a szerencse néktek ízetlen lenne, a szerencsétlenség pedig földre tiporna. Egyesülve örömeitek édesebbek lesznek, a ayomort, a szenvedést pedig könnyebben elhordozandhatjátok.

A négy testvér kezet adott s karon fogva hagyá el a törvénykezési termet. Egyeségek azonban nem csak a bankjegy felváltatásáig tartott, hanem mind a mai napig a legpéldásabb szeretettel viseltetnek egymás iránt s gyakran mondogatják: „Nagyobb ostobaságot nem tehetnénk, mint ha mi testvérekül egymás közt versengenénk.

* * *

E mese közelebből ránk nézt is tanuságos lehetne. De hogy belőle mi a tanuság, hosszason nem fejtegetjük, mert hiszszük, hogy a figyelmes olvasó már is felfogta; azt pedig hogy töle kitelhetőleg alkalmazni is fogja..... teljes szívünköl reméljük.

Z e b e d e u s.

Az aranyvilág.

(Folytatás.)

Istv. Nó anyjok most otthon azt gon-

olja, hogy a föld nyelt el; mert azt mon-
dám neki, hogy egy minutában otthon ter-
mek, hanem ha meghallja tőlem, höl voltam
s mit tanultam, tudom nem fog zsimbelni.

Lelk. Ugyan hány esztendő házas kend
István gazda?

Istv. Hadd lássuk csak? — Igen! Ép-
pen a mult káposztavágáskor töltöttük bé a
tizennyolczadik esztendőt. Jaj édes tiszt. u-
ram, a vén ezterás Jancsi akkor még virág-
jában volt. Ő is elhuzta, de biz szegény a-
pám uram is anyám aszszonynyal úgy eljár-
ta a kuferezt a lakadalmoman, hogy ugyan
csak helybe! Hanem szegények, ők már mind
nyugosznak; ide s tova négy esztendeje lesz,
hogy apa s anya nélküli árva vagyok.

Lelk. Gondot visel az isten István gaz-
da! Hadd nyugodjanak a halottak. Mindket-
ten tisztességes öregséget s gyermekökben
örömet értek és látták unokáikat is. Ha jól
emlékszem, hat élő gyermekök van ugy-é?

Istv. Hat bizony nekünk édes tiszt. u-
ram, két fiunk, négy leányunk. Más ember
tán panaszkodnék is, hogy ilyen szükös i-
dőben, milyen nagy gondot ad enynyi száj-
nak a mindennapit beszerezni. De én bizony
csak avval tartok: hány gyermek, anynyi e-
zer forint; nem mintha nekem volna a ládá-
ban, mert isten látja, hogy néha napján egy
pár garas sem akad meg az egész háznál:
hanem biz én meg anynyi ezer forintért sem
adnám egyik gyermekemet is. Osztán, di-
csekvés nélkül legyen mondva, isten kegyel-
méből, még eddigelő akármilyen szükösön, csak
kijöttünk valahogy. Kenyerünk legalább min-
dig volt a háznál.

Lelk. Hát édes István gazda, melyik
gyermekét szereti kigyelmed leginkább?

Istv. Hm! Biz arról még nem gondol-
koztam! — Tudj isten, én bizony mindegyik
gyermekemet szeretem. Aztán, szegény a-
pám — az isten nyugossa meg — sokszor
mondogatta: édes fiam, ha azt akarod, hogy
gyermekeid szeressék egymást, te egyet se

kényeztess a többi felett, mert a becztét a
más testvérek mindig gyűlölik, éppen mint
Józsefet a Jákob többi fiai. Hanem, mi türes
tagadás, annyok mindig a legkisebbiket ké-
nyeztette inkább, s ha kurholtam érette, azt
mondta: tudod Istók mikor a ezigánytól azt
kérdezték, hogy tudott olyan sok gyermeket
felnevelni, ő is azt felelte: hát bizs én zsu-
ram csak úgy, hogy mindig a legkisebbiket
sereitem.

Lelk. Okosan István gazda. De ha kend
mindegyik gyermekét egyformán szereti, az
bihetőleg onnan van, hogy mindegyik egy-
forma természetű.

Istv. De hogy, tiszt. uram; anynyira
különböznek egymástól, mintha nem is egy
apától egy anyától valók volnának; minde-
gyiket lelkünkől szeretjük s háztartásunkban
mindegyiknek jó hasznát tudjuk venni.

Lelk. Igen okosan István gazda; ki-
gyelmednél tehát mindegyik gyermek a ma-
ga ereje s tehetsége szerint egyiránt részt-
veszen a dologban, azaz a háztartás terhei-
ben; de osztán egyenlően osztozik annak ké-
nyelméből; azaz kigyelmed egyik gyermekét
sem ruházza jobban, mint a másikat, egyiket
sem tartja válogatottabb falatokkal, mint a
másikat. Igazam van é István gazda?

Istv. Ugy van tiszt. uram.

Lelk. De osztán mikor a testvérek ösz-
sze találhatnak koczódni, s a dolog kigyelmed
eleibe kerül, minthogy mindegyik gyermekét
egyformán szereti, csak nem tesz úgy ki-
gyelmed, mint némely esztelen apa, a ki a
rajkónak mindig igazat ad, a többit pedig
hibáztak vagy nem hibáztak, egy egy nyak-
levessel kergeti el ha panaszra kerül a dolog?

Istv. Nem biz én édes tiszt. uram!
Már ebben a részben, nekem az a termé-
szetem, hogy szorossan utána járok, s a ki
hibás a lakol. Mi esik keservebben az em-
bernek, mint az igazságtalanság, s én az
én tulajdon gyermekeim iránt is igazságtalan
legyek?!

Lelk. Nagyon helyesen István gazda! Még csak egyet kérdek: a kigyelmed gyermekei — tudni való — nem csak természetükre, hanem még idejükre is különböznek; hát már a nagyobbak mennyire uralkodnak, mennyire zsarnokoskodnak a kisebbeken?

Istv. Megbocsásson édes tiszt. uram, de ezt a kérdést nem értem.

Lelk. Csak azt kérdeztem édes István gazda: a kigyelmed házában a nagyobb gyermekek parancsolnak-é a kisebbeknek? Szolgáztatják é magokat a kisebb testvéreikkel? S a mi gyakran megtörténhetik, ha a kisebbek a nagyobbaknak szavát nem tanálják fogadni, ezeknek szabadságukban áll amazokat egy kissé meg is püfölni, ugy-é István gazda?

Istv. Már engedelmet kérek tiszt. uram, de biz efféle az én házamnál nem menyen. A nagyobbik fiam Istók próbált volt valami effélét, hanem biz én szépecskén leütöttem a füle mellett ökemének. Azt mondtam neki: édes fiam, a kinek kenyeret adsz annak parancsolj, de az én házamban, míg én élek s éppen testvéreidnek, tudom hogy nem. Hisz ezeket se a gölya költötte, s neked nem jobbagyaid.

Nálam édes tiszt. uram, az a régula, egyik gyermek olyan mint a másik; a kisebbeknek igaz hogy hajtani kell a nagyobbak szavára — mert hisz ezeknek több eszék kell hogy legyen — de azért a nagyobbaknak a kisebbeket ütni, verni nem szabad. A kinek panaszja van, én eligazítom a baját, de maga fejétől bakalódni, azt látnám vagy tudnám meg csak....

Lelk. Nő lássa István gazda, a kigyelmed gyermekei bárha természetükre, korukra nézt egymástól nagyon különböznek is, mégis abban a mi legfőbb, egyenlők. Hát már nem tudná-é kigyelmed képzelni, hogy egy országban ha szintén rangra, birtokra nézve különbözők is a hazának fiai (a mint-hogy szükségesképpen különbözőknek is kell

lenniök) mindazáltal abban a mi legfőbb, egyenlők lehessenek? Ért-é engem István gazda?

Istv. Mintha érteném tiszt. uram; de biz én még sem tudnám megmondani mint értem. Ugyan kérem magyarázza meg egy kicsit bővebben.

Lelk. István gazda, kigyelmednek csak hat gyermeke van, s bár ugyanazon apának s anyának szülőttei, ugyanazon emlőn táplálkoztak, s ugyanazon házban és szokások közt növekedtek: mégis a világért sem hasonló természetűek. De kigyelmed — igen okosan — e nem csak természetükre s képességükre, hanem még idejükre is különböző testvéreket — mint mondá — háztartásában kit kit a maga helyén igen jól tudja használni, úgy hogy egyiket sem nélkülözhetné. Továbbá a kigyelmed apai szive e gyermekek között választást nem ismer; egyiket a másik felett nem kényeztet; mindegyiknek egyiránt igazat ad; s mindegyiket, ha dolgoztatja, de osztán ruházza is, tartja is; egyiket a másik felett uralkodni nem engedi, szóval a kigyelmed házában a kigyelmed gyermekei egyenlők. Nem ugy van-é István gazda?

Istv. Ugy van tiszt. uram!

Lelk. Nő már István gazda, ha a kend házatája olyan nagy lenne mint egy ország, ennek az országnak meg a királya kigyelmed volna.

Istv. Jaj beh jó volna tiszt. uram!

Lelk. Kigyelmednek pedig a helyett hogy most van hat gyermeke, tegyük fel hogy volna legalább is mintegy hat millió.

Istv. Uram ne hagyj! Honnan szerez-ném ki csak a csizmára valót is!

Lelk. Meg ne ijedjen István gazda, nem következik abból hogy valósággal ugy legyen, hanem csak most felteszszük, mintha ugy volna. Anynyi mindazáltal igaz, hogy az ország polgárai a királynak meganynyi gyermekei. Nő de térjünk a dologra:

Ezen hat millió gyermeke között szük-

ségesképpen még különbözőbb s egymástól sokkal inkább elütőbb természeteket láthatna kigyelmed, mint most hat gyermeke között. Egyik inkább megtakaritná a magáét, mint a másik; egyik szorgalmasabban s ügyesebben dolgoznék mint a másik: nagyon természetesen tehát egyiknek jóval többje lenne mint a másiknak. Úgyan mondja meg csak István gazda: a nagyobbik fiának anynyiba kerül-e a ruházatja mint a legkisebbik gyermekié?

Ist v. Hiszen maga is tudhatja tiszt. uram, hogy egy tizenhat esztendőbe járó legénykét csak nem lehet úgy jártatni, mint egy nyolcz esztendő kis gyermeket, a milyen az én Gyurim is. Osztán a nagy legény többet is érdemel, mert több dolgot megbir. Hisz nekem Istók fiam csupa jobb kezem; a hová ötöt küldöm anynyi mintha magam mennek. Nem veheti hát a többi rossz neven, ha Istókra egy két forinttal több is megy. Ugy is tudják a kisebbek, hogy mikor nagyok lesznek, majd velek is csak úgy lesz a dolog.

Lelk. Minthogy kigyelmed Istókjának több hasznát veszi mint Gyurijának, nagyon természetesen többet is elnéz, többet is megenged neki mint a kisebbeknek. Például Istók már, ha jól tudom, dohányozik is, Gyurinak pedig csak nem hiszem hogy megengedte volna kend.

Ist v. Azt nincs miért én mondjam tiszt. uramnak, hogy az ember csak másképpen bánik egy sihederrel, kinek már a bajusza is szökik, mint egy olyan gyermekkel a kinek még ajakán az anyja teje. A miért Istókot csak lehordom, Gyurit bizony megsuprálom vagy az árestomba dugom.

Lelk. Nő lássa édes István gazda, ha — a mint feljebb mondám — a kend háztája egy nagy ország lenne; abban kétségen kívül tanálkoznának sok ezer Istókok s még több ezer Gyurik, s azért hogy kend azon fiaira, kiknek a háztartásban több hasznát veszi, többet költene s nekik tán többet en-

gedne; azért még nem következnek, hogy a többi el legyen mellőzve, meg legyen vetve. Mert a mi igazság csak igazság; a pedig egyszer szent igaz, hogy a ki a közteherből több részt veszen, azt a közjéből is több rész illeti. Nem de István gazda?

Ist v. Ugy van tiszt. uram.

Lelk. Anynyival is inkább, mivel kend azt mondá: mikor a kisebbek megnőnek, velők is csak úgy lesz a dolog; s a mint van most a kigyelmed házában kicsiben, éppen úgy lenne a kigyelmed országában nagyban; azaz mihelyt valaki magát rá érdemesitené, ő is azon javakban, kedvezésekben részesülne mint amazok. Nem lenne-e ez igazság? nem lenne-e ez egyenlőség? Mikor kinek kinek munkájához egyenlő lenne jutalma is? Mit szól hozzá István gazda?

Ist v. Hm! igazság... igazság biz a tiszt. uram; de csak azt a gutta egyenlőséget nem látom; mert hisz akkor nem csak gazdag és szegény, hanem éppen úgy lenne nagy és kicsiny mint volt ezelőtt.

Lelk. Az úgy is lesz míg a világ világ marad és benne az emberek emberek lesznek. Mert lássa kigyelmed, még a fű, még a fa sem nő egyformán; mint az órában a legkisebb szegecske, srófocska éppen olyan szükséges, mint a legnagyobb kerék: éppen úgy a társaságnak olyan hasznos tagja a kicsiny ember mint a nagy; egyik a másikra van szorulva, egyik a másik nélkül el nem élhet. A legjobb vezér sem nyér ütközetet közkatonák nélkül, s a legvitézebb közkatonákat is megverik jó vezér nélkül.

De lássa édes István gazda, a mint kigyelmed most a maga házában nem engedi, hogy a nagyobb gyermekek a kisebbeken uralkodjanak, zsaroljanak, ha erre a maga országában is ügyelne, s a kicsinynek mint a nagynak szemre főre való tekintet nélkül igazságot szolgáltatna, a kigyelmed országában mégis lenne egyenlőség. Vagy ereszkedjünk részletekbe. Az olyan országban,

a hol
tetszés
huzath
számla
lenne
ők, it
nem n
lakoln
tat ner
róla n
az úto
raszt
tartaná
csak a
mes h
je van
ben a
adja o
nemes
a sorb
azután
magát.
két ifj
melyik
kalmas
melybe
mihely
bört,
ország
gazda,
István
még p
I
hogya
az én
mondta
legyen
volna.
meg n
valaha
I
éljen
időseb
remé

a hol a nemes a paraszttal nem bánhatna tetszése szerint, ha megharagszik rá, nem huzathatná le mindjárt s nem mérhetné rá a számlálatlan huszanötöket: hanem ha bajok lenne együtt, törvény eleibe kellene kerülniök, itt pedig nem a haladna a ki ken, hanem miut a kend házában van, a ki hibás a lakolna. Egy olyan országban, melyben az utat nem csak a paraszt csinálná, s vámot is róla nem csak a paraszt fizetne: hanem a ki az úton járna, fizetné is a vámot, legyen paraszt vagy nemes, a vámból meg jó karban tartanak az utat. Egy olyan országban nem csak a paraszt adózna, hanem paraszt s nemes hopp egyaránt, még pedig a kinek többje van többet. Egy olyan országban, a melyben a haza védelmére nem csak a paraszt adja oda fiát az eke mellől: hanem paraszt, nemes, a mint úti a sors, egyformán béállna a sorba s hátára venné a mangalétát, még azután is a menne elő, a ki jobban viselné magát. Egy olyan országban, a melyben ha két ifju hivatalt keresne, nem azt kérdenék: melyik ki fia: hanem azt, hogy melyik alkalmasabb reá. Egy olyan országban, a melyben a paraszt mindjárt nemes lehetne, mihelyt megérdemlené, a hol nem a kutya-bórt, hanem az embert néznék — egy ilyen országban, mind a mellett hogy szegény s gazdag, nagy és kicsiny lenne, ugy-é bár István gazda mégis csak volna egyenlőség, még pedig igazságos egyenlőség?

Istv. Lenne biz a tiszt. uram, csak hogy ez az egyenlőség is olyan forma mint az én országom, miről a tiszteletes uram azt mondta: nem következik hogy valósággal ugy legyen, hanem csak felteszszük mintha ugy volna. Nem édes tiszt. uram, azt én tudom meg nem érem, hogy a szegény embernek valaha becsülete és igaza legyen.

Lelk. Isten mentsen hogy csak addig éljen kend; látja István gazda, én már jóval idősebb vagyok, mint kigyelmed; de nem csak remélem hogy megérem, hanem még élni is

akarok beune. Hisz ez az egyenlőség volt az, a miről én kendteknek prédikáltam, csak hogy vagy én nem tudtam akkor magamat megértetni, vagy kend nem figyelmeztelt volt oly jól, mint most. Mert ezt az egyenlőséget már akkor kimondotta volt az országgyűlés, mint-hogy a földesurak magok átlátták, hogy a mint régen volt, a bizony igazságos nem volt. A király pedig az országgyűlésnek ezt a határozatát igen szives örömet megerősítette. S már az egész dolog a legszebben indulófélben volt, mikor azok a szerencsétlen zavarok kiütöttek. Kendtekbe is tudj' isten mi bútt volt, hogy mindent félreértettek s még több zavart, romlást, pusztulást okoztak; különben már azóta rég béállott volna. Hanem már csendesség van, s mihelyt az országot anynyira rendbeszedhetik, hogy minden a maga rendes útjára visszaterjen, kétségen kívül ez a rég ohajtott igazságos egyenlőség is békövetkezend.

Istv. Adná az isten édes tiszt. uram! s evvel az egyenlőséggel aztán minden becsületes ember meg lehet elégedve. — De hát az aranyvilág? Hisz tiszt. uram azt ígérte volt, hogy arra is megtanít, mimódon juthassak el oda a nélkül, hogy azon az operenciás tengeren tul kelljen mennem.

Lelk. Szavamat bé is váltom István gazda, ha most mindjárt nem is, minthogy ma már későske az idő, holnap vagy más-kor, mikor üres ideje lesz kendnek, forduljon bé hozzám így estve felé, s majd megbeszélgetjük az aranyvilágot is.

Istv. Ehj! bizony észre sem vevém magam ugy eltölt az idő. Jó napvilág volt mikor ide jöttem s már ugyan csak szépecskén béesteledett. Megval'om édes tiszt. uram még a kocsmában sem tölt volna ilyen jól az időm, s itt azon felül még tanultam is. Biz én el is jövök a mikor csak lehet, ha alkalmatlan nem leszek tiszt. urannak.

Lelk. Nem alkalmatlan bizony nekem édes István gazda; akár mikor jó szívvél lá-

tom, s ha történetből valami sürgetős dolgom adná elő magát, minden tartózkodás nélkül majd megmondom én kigyelmednek: máskor jöjjön István gazda, tőlem tudom nem veszi rossz neven.

Istv. De hogy veszem édes tiszt. uram, sőt ugyan csak kikérem magamnak, legalább osztán tudni fogom, hogy mikor tiszt. uram itt maraszt, akkor nem leszek terhire. **S**a hosszu téli estvék nekem legalább jól is hasznosan is fognak eltelni. Adjon isten jó éjszakát tiszt. uram.

Lelk. Jó éjszakát István gazda; álmodjék kend az igazságos egyenlőséggel.
(Folytatása követk.)

Hány hét a világ?

Olaszország esendes jelenleg, mint tűzokádó hegyei, melyek el-elesilapodnak, de gyomrukban tart a forrongás, hogy ismét megismét kitorjenek, minden látható ok és czél nélkül. Vagy tán igazság volna a hajdonkori regében, miszerint a vulkánok alá titánok — ezek a föld fiai — vannak temetve, kik az őket lezúzott égi isteneket gyomrukba utálják. Anynyi való, hogy az olaszok nagy részét egy eszme kinozta — az olasz álladalmaknak egy osztatlan egyes nagy egészszé alakítása; de a földi istenek hatalma s joga ki levén felejtve a fellengő számításból, nem esoda, hogy az eszme mint idétlen szülött a valóság hideg levegőjén megdermedt, akár pedig a harezok meleg füstjében megfojlott. A szárdinai király Carlo Alberto elkapatni hagyva magát az uj-italiai eszméktől, az Austriához tartozó Lombardiát is megtámadta, de a norairai ütközet mult évi martiusban Austriának adott igazat, mint fényes győzedelmes-

nek. A szerencsétlen király meszsze honától Oportóban végezte életét, s csak Austria mérsékletének köszönhetni, hogy a szárdinai királyság is nem végzé életét, hanem egy drága békekötés után jelenleg a koronaherczeg Victor Emmanuel az ország királya. — Az olasz egyesülési eszmének megszülethetését maga az olaszok meghasonlása s gátolta, egyik rész Pálnak, másik Péternek akarván keresztelni, még mielőtt megszülethetett volna, az ujálladalmat, vagy is az egyik monarchiát, a másik respublicát akarván felállítani. Az utóbbi már alakulva is volt Romában, s a lerontására jött francziák és nápolyiak ellen derekasan állta a sarat, de végre engedni kényszerült a tulerónek. A nápolyi király is visszahódította az elpártolt Siciliát, s hála a sweiczi köztársaság bérért szolgáló fainak, féken tarthatja a nyugtalankodó Nápolyt is. Toscana, Modena, Parma az austriai hatalmas pártfogásnak köszönhetik fejedelmeik ujra birását. Jelenleg az austriai befolyás tulnyomó Olaszországban; s azt az Austria által tervezett, minden olasz álladalmakat befoglalandó, vámszövetség még nevelni fogja. Ellensulyozza ezen befolyást a francia kormány, mely állítása szerint a katholika anyaszentegyház feje iránti tiszteletből avatkozott az olasz ügybe, de ugy lát-szik, a vallás csak leple a politikának; valódi czélja birtokfoglalás. Egyelőre abban egyezett meg négy katholikus hatalmasság, az austriai, francia, spanyol és nápolyi, hogy mindenik örserget tartson az egyházi álladalmában, és így barátságos fegyverek fogják támogatni a sz. Peter szirtjét, melyen, mint írva van, a pokol kapui sem vehetnek erőt.

A „Népbarát“ hetenkint egyszer, vasárnap, jelenik meg. Ára félévre: helyben 1 fr. 30 kr.; postán 1 fr. 42 kr. pengőben. Előfizetheti: helyben Tilsch könyvkereskedésében; vidéken minden es. kir. postahivatalnál.

Felelős szerkesztő MAKOLDI SAMUEL.

Nyomatott az ev. ref. kolégium betüivel.